

Előfizetési árak:

Közvetlen 12. —
 Védőlevele 8. —
 Negyedévre 2.50 —
 Helyi hűtés 1. —
 Egy évre 4 kr.

Megjelenik minden-
 nap, vasárnap kivé-
 tével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

Kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
 házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábes petit
 soronként 5 krajával
 számítottak.

Közvilágításunk.

Debreczen, február 19.

A közvilágítás kérdésében két ezikkelyt kaptunk a tegnapi postával. Közöljük mindkettőt minden megjegyzés nélkül annyival is inkább, mivel a mozgalom kezdetén kijelentettük, hogy bármely oldalról jövő ezikkelynek helyt adunk lapunkban már csak azért is, hogy ezen nagy fontosságú kérdés minden oldalról meg legyen vitatva.

I.

Városi közvilágításunk érdekében.

Ha egy város, nagyszabású intézményeit jól megoldani akarja s ha arra elég idővel is rendelkezik soha sem szabad indokolatlan sürgetés és sietéssel elhamarkodni dolgát.

És megvagyok győződve, hogy „Debreczen városa közgyűlésének többsége“ ezen álláspontból indult ki akkor, midőn a közvilágítás érdekében a nyilvános pályázatot elrendelte. — Elrendelte pedig a nyilvános pályázatot azért, hogy a nyílt versenyben, a fejlődött technikai vívmányokkal más ajánlkozók is résztvegyenek s egymást tulszárnyalni igyekezzenek előnyök nyújtása és az árak olcsósága által. Ezt az utat választja az állam, a megye és minden város, hogy a vállalatoknál jó eredményt érhessen el.

Debreczen városa is ezen utat szokta követni, munkálatainak, szállításainak, bérleteinek kiadásánál.

Miért tett volna éppen a közvilágítás kiadásánál kivételt a midőn éppen itt mutat fel a technika évről-évre nagy vívmányokat s a megszorodott konkurens szakvállalkozók készségesen lépnek a verseny terére.

Aki ezt belátni nem akarja s a városi közgyűlés többsége ezen irányzatának helyességét elismerni nem tudja, az a város jól felfogott érdeke előtt szemet huny. És ha ezt feltételezni senkiről nem akarjuk úgy constatálnunk kell, hogy nagyon bölesen cselekedett a közgyűlés midőn a nyilvános pályázatra hívással akarta a város jövővilágítási kérdését megoldani.

Hogy azonban a célba vett pályázattal jó eredményt érhesünk el, ahoz még a megfelelő pályázati feltételek is szükségesek.

Szükséges első sorban oly pályázati feltételeket felállítani, hogy a versenyzők kezét, a gya-

korlati kiviteleknel ok nélkül meg ne kössük.

Szükséges, hogy a pályázati feltétel számoljon már előre a városvilágítási igényével s ne kívánjunk a pályázótól oly mellék utczákat is villamos ivlámppal bevilágítani, mely világitást ott sem a közforgalom, sem az utca elsőrendősége nem indokolja, hanem igenis a közvilágítás évi költségét ok nélkül emeli.

Nagyon természetes, ha a pályázati feltétel még a homokkerti utczákat is villamos ivlámppal kívánta volna ellátni, akkor még többbe került volna az évi közvilágítás költsége.

Az is természetes, ha neheztő feltételeket kötünk ki a világitóművezetékeinek elhelyezésénél, a nélkül, hogy ezen kívánságot, akár a technikai kivitel, akár a közbiztonság követelné — ugy olcsó és eredményes pályázatot elérni nem lehet.

Szükséges a pályázati feltételeket továbbá úgy felállítani, hogy az egyes pontozatokra a pályázók minden mellék kitérés nélkül felelni kényszerítve legyenek. És ez annál is inkább szükséges, hogy az elbírálásnál az egységes alapon való összehasonlítás egyáltalában lehetővé váljék.

Meg kell adni a pályázóknak a régi és tervbe vett hálózati tervet, továbbá a régi gázgyár tervét, leírását, hogy ezen tényezők biztos számbavételével lehessen ajánlatot tenni.

Ha mindezen említett kívánalmak kellőleg figyelembe lettek volna véve a pályázati feltételeknél, úgy több pályázó és még előnyösebb ajánlat érkezik be.

De mi történt?

A pályázati feltételekben a kombinált és villamos világitás létesítése ok nélkül megnehezített, mert magában azon körülmény, hogy feltétlenül földalatti vezeték fektetése kívántatott, elegendő volt arra, hogy a pályázókat vissza riassza s a kik még is pályáztak azok ily feltétellel olcsók nem lehettek.

Továbbá a pályázati feltétel cirka 150 ivlámppát kíván felállítani, sőt még a Kismester- és Nagymester-utczákat is ivlámppal követeli világitani.

Hiszen 20—25 ivlámppa a Piacz-utca és a főbb utczák keresztezési pontjaihoz teljesen elégséges és fényes világitást biztosít.

Ily nagy igényű feltételektől, hogy is lehetne várni olcsó megoldást s ebből látható, hogy maguk a téves pályázati feltételek vágják el az utat az olcsó ajánlat elérhetőséghez.

A pályázati feltételek az egységes alapon való összehasonlítást egészen szem elől tévesztették. — És látható, hogy a világitás ügyében kiküldött albizottság maga is, minden igyekezete daczára, csak feltevések alapján tartja lehetőnek némely tétel összehasonlítását, — míg pld. a megválasztásnál oly sok és különféle tényező tornyosul össze, hogy a helyes összehasonlítás el nem érhető.

Végre pedig az is tény, hogy pályázóknak a megváltandó gázgyár és tartozékának tervezete rendelkezésre nem állott.

És midőn a pályázatok beérkeztek és egy nagyobb bizottságnak elbírálás végett kiadatnak mi történik?

A három pályázó ajánlatát egy albizottság összehasonlítja az augsburgi társulat szerződési tervezetével, azon társulatával, melylyel a szerződési tervezet csupán és kizárólag csak légszesz világitásra czéloztatott megkötött s a mi még különösebb, azon társulattal állítatnak szembe, mely a pályázatban részt nem is vett, sőt megtagadja a város azon jogát, hogy pályázatot hirdettessen.

És most még a combinatióba veszik a 3 évi előleges engedményt.

Ha egyáltalán egy el nem fogadott szerződési tervezet, ezen pályázatnál még tekintetbe is jöhetne, úgy ezen összehasonlítás még akkor is csak az esetben volna helyes, ha a nyílt versenyben a pályázóktól a három előző évre vonatkozó külön engedmény egyáltalán megkívánva lett volna. Ily kivonat azonban a pályázati feltételekben nem fordul elő.

De eltekintve minden további érvelésektől, hogy miként gondolkoznak a gyakorlat emberei szemben a „Többen“ aláírásu valamint az „egy városi bizottsági tag“ vélekedése után, — azt legközelebb a városi tanácshoz az „Egyesült villamossági részvény társaság Egyed B. és Társa“ által benyújtott beadvány mutatja, mely egész terjedelmében így hangzik:

Tekintetes városi tanács!

Az ujságból értesültünk arról, hogy a „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok

számára" Debreczen városának megvilágítására vonatkozólag beadott ajánlatának magyarázatára beadványt intézett a tekintetes Tanáchoz.

Ambár felfogásunk szerint nyilvános pályázatnál sem pótajánlatnak, sem felvilágosító magyarázatnak helye nincs, mindazonáltal figyelemmel az időközben megjelent és a beérkezett ajánlatokkal foglalkozó bizottsági jelentésre, úgy szintén az említett beadványra, szükségesnek tartjuk mi is reá mutatni arra, hogy a pályázati feltételek hézagosságok voltak és a beérkezett ajánlatok, míg egyrészt egymástól különböző alapon lévén kidolgozva, össze nem hasonlíthatók, más részről pedig, a mint a bizottsági jelentés ezt legkésebben szólólag bizonyítja, a kitűzött czélnak sem felelnek meg. Feltehető, hogy a t. bizottság tagjait az ajánlatok elbírálásánál a legnagyobb részrehajlatlanság és tárgyilagosság vezette, nem szenved készséget az sem, hogy úgy is, mint a helyi viszonyoknak alapos ismerői, a beérkezett ajánlatok megítélésére helyes és megbízható alapot igyekeztek teremteni. Határozott ellenmondás van azonban a bírálat számítási alapja és a pályázati feltételekben foglalt adatok között. Hogy egyebet ne is említsünk, itt van a közvilágítás kérdése. Míg a pályázati feltételekben a közvilágítás czéljaira szolgáló lángok átlagos égési tartama 1830 órában lett megállapítva, addig a bizottsági jelentés kétségtelenül a várható állapotoknak megfelelőleg az egyes lángoknál majdnem kétszeres tartamot vett a számítás alapjául. Kétségtelen azonban, hogy a megkétszerezett fogyasztással szemben, mi előnyösebb ajánlatot

tettünk volna, mint akkor, midőn a várható fogyasztásnak csupán felére kívántatott ajánlat.

Mi a magunk részéről, támaszkodva a bizottsági jelentésre, mely a pályázati feltételek, több homályos pontjára nézve ad felvilágosítást, a város speciális körülményeinek alapos tanulmányozása után, abban a helyzetben vagyunk, hogy: Debreczen szab. kir. városnak minden tekintetben előnyösebb illetőleg olcsóbb ajánlatot tehetünk, mint az előző pályázati felhívás alkalmával benyújtott ajánlatok bármelyike, sőt hajlandók vagyunk a város érdekére nézve kedvezőbb ajánlatot tenni, mint amely az augsburgi legszesz ipartársulat szerződés tervezetében, tisztán légszeszvilágításra vonatkozólag foglaltatik.

Annak igazolására, hogy ezen elhatározásunk komoly és hogy képesek is vagyunk ezen ígéretnünk betartására, készek vagyunk a tek. Tanács kívánságára, illetőleg felhívására már adott letétünket 50000 frtra azaz ötvenezerforintra felemelni.

Abban a meggyőződésben, hogy a tek. Tanács figyelmére fogja méltatni, hogy jelen előterjesztésünkre csak akkor határoztuk el magunkat, midőn a világitási pályázat ügyében már más pótbeadvány terjesztett a tek. Tanács elé és egyszersmind jóindulattal fogja fogadni a város érdekében levő javaslatunkat, maradtunk várva becses elintézésüket.

Budapest, 1898. február 4.

hazafias tisztelettel
az Egyesült villamosági
részvény-társaság.

Tehát már ebből is látható, hogy a bírálat még be sem fejeztetett, de midőn azon feltevés ész-

létetik, hogy csak az augsburgi társulat lehet a legelőnyösebb vállalkozó, a válasz nyomában előttünk áll és konstatálhatjuk, hogy ha kell, még az utólérhetetlennek kiáltott augsburgi társulattal szemben is van olcsóbb ajánlkozó, pedig még a többi pályázó vállalkozó nem is nyilatkozott.

Nincs ok tehát a sietésre és félelemre, 1901. Január 1-ig még van két és fél év s ha a beérkezett pályázatok kielégítőnek nem bizonyulnak, úgy az általunk javasolt s minden tekintetben megfelelő és czélirányos más pályázati feltételekkel kiírt újabb pályázat után hogy csak is előnyösebb ajánlat fog származhatni, erre nézve már az előttünk fekvő utóajánlat is nagyon biztató s megvagyunk győződve, hogy városunk közgyűlési többségének megnyilatkozott akarata folytán a nyílt verseny által még az eddigieknél is fényesebb eredmény fog elértetni.

Egy másik városi bizottsági tag.

II.

Világitási kérdésben az „Észrevételekre“.

Ha a világitásra pályázó három czég egy újabb ajánlatot nem adott volna be pedig még első ajánlatuk sem jött döntés alá talán halgatag mellőztük volna azon „Észrevételeket“ melyet „Többen“ aláírással becsátottak napvilágra.

Mit akarnak azok a „Többen“ és kik lehetnek? Mindkét kérdésre feleletet ad nekünk a „Többen“ aláírt „Észrevételek“ utolsó előtti 3-ik bekezdés, a hol az mondatik: „Tekintettel már most stb. s az hogy ezen újabb verseny tárgyalásra csak is az eddig már ajánlatot tett három czég hívassék fel.“

Na tisztelt „Többen“ uraim azon az okon buktatták el a nagy küzdelemmel, nagy óvatossággal létre jött szerződési tervezetet, mert nyilvános verseny tárgyalást

TÁRCZA.

Az ember és az irodalom.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája.

— Irta: Ujlaki Géza. —

Az irodalom egyrészt az azt mutatja az embernek, hogy ha ilyen vagy, milyen lesz életed, másrészt az azt mondja: ilyen légy! Elibünk tárja az emberi eszményt, vagy röviden az emberit. A vallás is megmutatja az embernek: ilyen légy, de csak általános vonásokban. Míg a hivatása magaslátán álló irodalom a kor és az élet számtalan viszonyai s helyzetei között mutatja be az embert, az emberi élet változó és különböző szükségleteihez, hibáihoz, erényeihez, czéljaihoz képest és ha ugyanazt mondja is, mit századokkal előbb, mindig új alakban fejezi ki.

Ezért tulajdonképpen az irodalom is vallást tanító. Mindkettő egy czélt szolgál: az emberit állítják elénk. Vallás és irodalom a történelem minden korában rendkívüli lényeges tényező volt. Fejedelmek s kormányok mindig kiváló súlyt helyeztek az irodalom emelésére. Igen, mert az irodalom az emberek erkölcsi állapotának irányítója s egyszersmind ki-

fejezője. Miként a költő a legemberibb szív, mert legjobban átérzi és kifejezője az emberi vágyakat, czélokát, eszményeket, úgy az irodalom, a sokaság szívének tartalma, erkölése. A korra nézve jellemző irodalma. Romlott erkölcsök között az irodalom is tesped és termékei letűnnek az idővel, míg az a kor, melyben magasabb érzelmek s czélok uralkodnak, az irodalom legszebb, legdusabb és legmaradandóbb gyümölcseit termi.

Az ember ihlett magányában, vagy a templomban megragadó szónoklat hatása alatt a legnemesebb eszmékkal tölteti el lelkét, de ezen vezéreszmék lassankint kikopnak az élet folytonos, erős s közvetlen hatású körülményei, a mindennapi munka, törődés s multságok között. Egy idő múlva észreveszi az ember, hogy nagyon eltért a kitűzött eszménytől.

Nem elég a tudat, hogy becsületes, jellemes vagy és azon hiszemben, hogy nincs rá szükséged; sosem töltöd meg szíved lelkesítő, szilárdító gondolatokkal. Ezért kell eléd a jóra, emberire való folytonos figyelmeztetés, mit a templom, az irodalom, a színpad nyújt.

Az irodalom nemesak azt mutatja, milyen legyen, hanem azt is, milyen az

ember. Bemutatja egyes gyarlóságai és erényei között és ezeknek hatásait. Ha kötelességeidet teljesíted a legjobb, legbőleesebb, mit tehetsz, míg ha megszeged, elbukol. — Az ember érdeklődik az ember iránt, hogy az egyes helyzetekben miként jár el. Egyrészt okulást szerez, mások gondolkodásáról, eljárásáról értesül, másrészt ha a magát látja bemutatva, nagyobb élvezetet talál s még inkább megerősödik hitében míg a rossz ember visszarad s magába tér.

Ez a komolyabb, magasabb feladata az irodalomnak. Ugyanezt elérheti úgy is, hogy a komikumot emeli ki, vagy humorosan fogja fel az élet bajait, örömeit. De főczélja is lehet a komikum, mikor a kedélyességnek szolgál. Es ez sem becsülendő kevésre ennek is van létjoga. A kedélyesség az emberi lélek része, a lélek ereje, sőt szigoruan véve a lélek maga, melynek egyensulya akkor áll fenn, mikor összhangban, nem ellenkezésben van az emberi világ, élet állapotával, mikor szereti ezt és a kedélyesség ezen érzés magasabb foka. Mikor emelkedik ez, a lélek is erősödik, az örömeiket jobban élvezzi, a bajok csekélyebbeknek tűnnek fel, az életküzdelemben nagyobb ellenállást tanusít, a kötelességek teljesítése könnyebb.

akarnak és most? kiakarják zárni megbizók érdekében azon az okon, mert ezeknek már ez sok költségükbe került; hát ki vette fel azt a sok költséget? a város semmi esetre.

Nincsen furesább teremtése az Istennek, a szenálnál a vigéznél (közvetítő) ha akarja vemhes, ha akarja nem vemhes, ha így nem sikerül, megpróbálja másképpen; de nem ereszi ki sem a megbizót, sem a vevőt.

De hát mi ok indíthatta a három társulatot, egy talán kedvezőbb újabb ajánlat beadására holott még az elsőbbi ajánlatuk sem dőlt el, s nem nyitott újabb verseny tárgyalás? vagy mi indíthatta „Többeket” az „Észrevétel” kiadására? nem más, minthogy a megbizók és a „Többek” is rájöttek, hogy városunkat csakugyan nem lehet *baleknek* megfogni de hiszen a „Többeknek” már az ajánlatok benyújtásakor is tudnia kellett, hogy az a város érdeke ellen van, s hogy az nagy terheket fog róni a város lakosságára és még is meghagyták próbálni, sőt még egyik másik nem szégyenlte az ajánlatot díesérni is.

Abban az ízében, t. i. Észrevételben a „Többek” tanácsa utólagosan utasítást ad, hogy miképpen kellett volna a pályázati programba a kérdéseket feltenni; na már tisztelt „Többek” urak, annál csak világosabb program nem lehet, mint amikor a pályázó előtt fekszik, egy olyan nyomtatott megállapodás már szerződési tervezet, melyben egy másik társulati megállapodás leván fektetve, hiszen mi ezen szerződési tervezet mellett nem árverezést, hanem árlejtést ezéloztunk, és mi történt tisztelt „Többek” urak, az önök emberei — kiknek érdekében a versenytért elakarják zárni — árvereztek, mert hát önök is az árverelők és jól tudták az előttük feküdt, s birtokukba lévő szerződési tervezetből, hogy az augsburgi légszesz-gyár, már 1898., 1899. és 1900. évekre árkedvezményre kötelezte magát, melynek összege önök szerint is 100,000 (egyszázézer) forintnak felel meg, ezt két

pályázó hallgatással mellőzte és a harmadik ígért ez ellenében 500,000 ingyen órai kedvezményt, mely évenként 4000 frtnak felel meg, de hát elegendő ez? hiszen ha ezt minden kamatnélkül számítjuk is ötven év alatt 200,000 lesz. 1900 év végén kapunk mi a szerződési tevezetbe lefektetett engedményből százezer forintot, ennek évi takarékpénztári kamata 4500 frt tehát 50 év múlva 225000 frt. és még a tőke 100000 „ egyútt 325000 frt.

pedig hát látszólag kedvezőnek mutatkozott a 400,000 ingyen óra.

Az augsburgi légszeszgyár 10 évi kizárólagosság mellett 35 év múlva ingyen boesátja által összes felszereléseit, magát a gyárat is, a többiek 25 évi kizárólagosság mellett kettő 45 év, egy pedig 50 év múlva boesátja vissza, hát nem látták volna meg, vagy nem vették volna észre a tisztelt „Többek” urak az óriási különbözetet, melylyel a várost akarták sujítani, hát akadna olyan gyenge egyén, a ki a 25 évi kizárólagosságot megszavazná most, mikor a világítás terén újabb, meg újabb felfedezések történnek, hát nem vették volna számításba a tisztelt „Többek” urak, hogy az augsburgi légszeszgyár 35 év múlva díj nélkül boesátja e város birtokába a gyárat, de ha a többiektől ugyanakkor visszaakarjuk venni, a városnak ötszáz ezer frtnál többet kellene váltásdíjjal kifizetni, sőt felmehetne az egy millióig a jövedelem és a befektetett tőke nagyságához képest, mert hát a papiros oly türelmes, hogy a számokat befogadja minden szónélkül, kivált ha a magunk gépeinek magunk által meghatározott árát kell beleírni.

Mi ezuttal most nem terjeszkedünk ki más számításokra, mert hát nem is akarunk a bizottság megállapodásának elébe vágni.

Midőn tehát az összehasonlítást megtettük, ez távolról sem azt jelenti, hogy egyik vagy másik mellett foglalunk állást, de alapigéiül minden esetre a megállapított szerződési tervezetet kellett vennünk, mert

a pályázóknak is ez szolgált tutmutatásul, de egyet megjegyzünk a tisztelt „Többek” urakkal szemben, hogy mi olyan egyénnel soha sem állanánk szóba, ki bennünket már egyszer baleknek tekintett és baleknek akart megfogni.

„Még többek”.

— **Országgyűlés.** A tegnapi ülésen a miniszterelnök felelt Kossuth Ferencnek a pártkassza ügyében tett nyilatkozatára. A miniszterelnök férfias szép beszédét lelkesen megéljenezte a Ház óriási többsége, úgy hogy Kossuth alig juthatott utána szóhoz. Szünet után Várossy Gyula beszélt üres Ház előtt, végtelenségbe nyíló szónoklatával próbára téve azon kevesek türelmét, kik a folyosó szivarfüstje elől a padokba menekültek.

— **A közös hadügyminiszter Budapesten.** Krieghammer Ödön br. közös hadügyminiszter Budapestre érkezett. Tegnap délelőtt meglátogatta a képviselőházban Bánffy br. miniszterelnököt. Krieghammer megjelenése a folyosón különféle találgatásokra adott alkalmat. A tény az, hogy Krieghammer báró jelenléte a Budapesten most folyó udvari ünnepekkel áll kapcsolatban. Minden más kombináció mese. A közös hadügyminisztert mintán a miniszterelnök időközben Szilágyival tanácskozott, Hegedüs Sándor az első emeleti elnöki szobába vezette.

— **Szentesei tév törvény.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy az 1898. évi. IV. tv. czik a község és egyéb helynevekről szentesítést nyert 1898. évi febr. hó 15-én.

SZINHÁZ.

* **Folt, a mely tisztít.** Echeagaray szenzációs színművét tegnap este harmadszor játszották. A közönség kiváló érdeklődést tanúsít a darab iránt, minek bizonyosságul a színház nézőtere megtelt. Sajnos azonban, hogy a felt ház a hatákos darabot nem élvezhette olyan előadásban mint előzőleg. Ezt különben egy szerepváltozás idézte elő. *Halmi* Margit beteg s *Enriqueta* szerepét, melyet *Halmi* oly kiváló alakításban mutatott be, *Szabó* Irma játszotta. Merész vállalkozás volt tőle elvállalni e szerepet, mely egyáltalában nem az ő egyéniségéhez való. — Kár volt ilyen kísérletezésnek kitenni ezt a más szerepkörben kiváló fiatal és am-

Es az emberi szervezet is úgy van berendezve, hogy a lélek kívánja a vidámságot, mint a test a kenyeret.

Az embert boldogítja a nevetés percze. Legyen száz bajod, miket átérzel, átérte, de ha minden nap nevetni tudsz, nem érzed a bajokat a nevetés perczeiben. A kívül hideg, méltóságos, hatalmas emberek otthon derűt engednek szívükbe, más emberek és — ekkor valódiak. A régi görögök szerint az Istenek is szerették a vidám pajkosságot.

Azt mondják, fiatalság bolondság; és az öregség nem jár-e bohóságokkal? Sőt az egész emberi élet komédia, melyben ki-ki egy magasabb lény akaratából játsza el szerepét s nekem úgy tűnik fel, ez életszerep csak arra való, hogy a küzdelmek, bajok s a szerencse kedvezései között kitűnjék: van-e erkölcsi ereje az embernek, miként él önelhatározási szabadságával s mintha az ember nem is magáért élne, hanem végeredményben az emberiség közös céljaiért, eszményeiért. Az emberi élet egy magasabb lény idealizmusára van alapítva, melyből része van az egyes embernek is, de a mely — többé-kevésbé — elhalványul a való-élet nehézségeivel folytatott küzdelemben. — Sírj ember, hogy baj, kin az élet, pedig

ha oly boldog lennél, minőnek az angyalt képzeled a mennyben, visszakivánnád e bajjal, de gyönyörrel is telt küzdelmet, mert ez a te elemed. Ha gazdag vagy s nem kellene küzdened, akkor is keresed a munkát, az életviadalt és egyúttal a bánatot, amely alatt nyögsz, ha vesztel. Magadra veszed a szerepet, mint a színész és sírs s nevensz magasabb rendelésből. Ha az Isten az embernek az igazságot megmutatni akarná — mint Lessing mondta — kérné, hogy ne tegye ezt, hagyja az igazságot keresni, érte küzdeni, mert e küzdelem még nagyobb gyönyört okoz, mint maga a kész igazság.

Idealizmus az ember élete, bár az egyén előtt korlátolt voltánál fogva, mint ellenkező önzés mutatkozik, ideális legyen az irodalom, vagyis az ember magasabb céljait szolgálja. — És a mint az élet komoly és derűs s a kettő vegyüléke ilyen az irodalom. Az emberi élet s kedélyvilág irányait képviselik az egyes műfajok. Minden kornak, népnek, társadalmi rendnek van vagy lehet irodalma. Együtt halad az emberiség életével. Amint az emberi teremtő erő alkot az életben küzdve a természet korlátaival s a sorsal úgy megörökíti az ember küzdelmét, vágyait, fájdalmát s örömeit az irodalom-

ban. És itt egyszersmind tovább formálja céljait, eszményeit, melyek felé törekszik. Az irodalom az emberi közös érzés, tudat, küzdelem megnyilatkozása.

Az embernél nincs magasabb lény a földön, aki vezérelje, mit tegyen hogyan tegyen? Ki vezesse ki támogassa, ha nem önmaga, s a nagy szellemek, kik az irodalomban nyilatkoznak. De az írók, költők csak úgy érnek célra, ha az igazságot tolmácsolják s az emberi eszményeket az idealizmust szolgálják. A mű tartalma, anyaga igaz legyen, legalább az eszme, mit kifejez, a forma legyen szép, a mi nem változtat a tartalom igazságán. De ha a valóságot is szépítjük s így meghamisítjuk, az sokkal kevesebb értékkel bír. Husból s vérből való emberek küzdelmét akarjuk látni minők mi vagyunk Shakespeare költészete a való életből kiemelkedő szép s ezért van örökbecse. A valóságot, mint a földet el nem hagyhatjuk, de az idealizmus is kell, ez lelkesíti és teremt, mint a Nap, mely életre kelti a természetet. Tetteinkben az idealizmus vezessen, bár ezt el nem érjük teljesen, mint ahogy a föld forog a Nap körül, de el nem éri. A Nap befényesíti, megszépíti e szürke földet, mint az idealizmus a mi rögös életünket.

bieziózus színésznőt. Az igazgatóság jól tudja, hogy *Halmi Margitot* ebben a szerepben nem pótolhatja, a legutolsó pillanatban *Szabó Irmára* ruházta *Enriqueta* szerepét. Hiszen arra sem lehetett ideje, hogy szerepét megtanulhassa. Az ő akadózó játéka zavarólag hatott a többi szereplőre is.

Törvényszék.

* **Szenzációs esődiügy.** Négy nap óta tárgyal a kir. törvényszék egy bonyolalmas esődiügyet s tegnap végre befejezte azt. A törvényszék tanácskövetkezőleg alakult meg: elnök *Szeőke István*, előadó *Hoffmann József*, szavazó *dr. Tóth Aurél*, ügyész *dr. Nagy László*, jegyző *Paraszky Gyula*. Nagyszámu hallgatóság jelenlétében kevéssel 5 óra után hirdette ki az elnök az ítéletet csaknem másfél óráig tartó indokolás kíséretében. A fővádlott *Weisz Zsigmond*, ki pár évvel ezelőtt megvette a *Poszert-féle* borkereskedést, azon feltétellel, hogy a 15.000 frt vételért havonként 500 frtjával törleszti le. Azonban csakhamar esődöt kért maga ellen s család bukásáért vádja miatt állott törvényszék elé. A törvényszék bűnösnek is találta s a 415. §. 1. pontja értelmében 2 évi fegyházra és 3 évi hivatalvesztésre ítélte. A másik három vádlottat *Weisz Mihályt* és *Vilmóst*, továbbá *Breuer Miksát* felmentette.

Népbolondítók sajtópöre.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, február 19.

A debreczeni törvényszék, mint esküdtbírósg előtt ma délelőtt szociálista sajtóper folyt le. A vád tárgyát az képezte, hogy a szociálisták elnöksége egy felhívást ragasztatott ki s osztatott szét a városban. A felhívást a rendőrség elkobozta, mivel abban izgató passzusok vannak. A kir. esküdtzéki közzvádlo *dr. Simonffy Béla* kir. ügyész vádat emelt a felhívás szerzői ellen, kik — mint később kiderült — *Dráveczky Lajos*, *Kecskés Péter* és *Erben János* voltak, azért, mert a felhívás a btk. 172. §-ba ütköző osztály ellen gyűlölségre való izgatás vétségét foglalja magában.

A szocializmus hívei nagy számban jöttek el társaik tárgyalására, azonban *Bródy* igazgató, hogy mások is helyet foglalhassanak a teremben, csak husznak adott belépő jegyet. A terem különben zsúfolva volt, mit leginkább az okozott, hogy a vádlottakat: *Dráveczky Lajost*, *Kecskés Pétert* és *Erben Jánost*, az ismert szociálista metelyhintő: *Pfeiffer Sándor* védte.

A tárgyalás lefolyása mintaszerű volt. Ugy a vád, mint a védelem képviselői higgadtan viselkedtek s a tárgytól nem tértek el. A higgadt, példás tárgyalási menet különben *Szeőke* elnök tapintatosságát dicséri. A tárgyalás alatt a hallgatóság esendesen viselkedett, elnöki figyelmeztetés egy esetben sem fordult elő.

A tárgyalásról tudósítónk a következőket írja:

A bíróság tagjai voltak. Elnök: *Szeőke István*, bírák: *Hoffmann József* és *dr. Oláh Miklós*; a vádhatóságot *dr. Gaál* Endre kir. ügyész képviselte, jegyző *Bernáth Kálmán*, a vádlottakat *Pfeiffer Sándor* képviselte.

Az esküdtzék a következőképp alakult meg: *Elek Lajos*, *Muraközy László*, *Donogán István*, *Szikszay Lajos*, *Bissotka Gábor*, *dr. Nagy Kálmán*, *dr. Orbán József*, *Biró József*, *dr. Nagy Lajos*, *Engesszer József*, *Kövy Lajos*, *dr. Horváth Károly*, póttagok: *Orosz Sándor* és *Szabó Miklós*.

Az esküdték eskü letétele után elnök megnyitja a gyűlést s röviden elmondja a vád tárgyát, mely abból áll, hogy a

kerületi esküdtzék közzvádloja vádat emelt 1897. okt. 14-én akkor még ösmeretlen vádlottak ellen azért, mert ezek falragaszoknak való osztogatása után népgyűlésre hívják egybe a népkert helyiségébe a vidék földmivelőit, kis iparosait. Ezen felhívások a btk. 172. §-ba ütköző osztály ellen gyűlölségre való izgatás vétségét foglalja magában. Ezután elnök konstatálja vádlottak, tanuk jelenlétét s elrendelte a vádlevél felolvasását. A vádlevél felolvasása után az inkriminált felhívást olvassa fel a jegyző.

Dráveczky Lajos asztalos vádlott kihallgatása kezdődött. A felhívást ő szövegezte különféle lapok nyomán s erre egy előző gyűlés adott alkalmat, mikor is elhatározták, hogy egy nagy népgyűlést tartanak.

Kecskés Péter suszter, vádlott a szerzősséget nem ösmeri be s a felelősséget sem vállalja el. Ő nem olvasta a kéziratot, ő csak aláírta mint kezes, hogy a nyomdában kinyomják.

Erben János suszter a szerzősséget nem ösmeri el. Ők utasítást kaptak nem „felhívást” hanem „meghívó” szerkesztésére. Ő el volt foglalva s így írta meg *Dráveczky* a felhívást. Ő a felhívást nem olvasta el, de mivel nem akarták kinyomni azért írta alá a nyomdában, hogy a felelősséget elvállalja. Most nem vállalja el a felelősséget.

Az esküdték több kérdést intéznek a vádlotthoz, de habozó feleleteket ad, majd így szól:

— Ha muszáj elvállalom a felelősséget, ha nem muszáj nem vállalom el.

A tanu-kihallgatásokra került a sor. *Hoffmann Sándor* nyomda tulajdos az első tanu. Az általános kérdések után a kir. ügyész intéz kérdéseket a tanuhoz. A nyomtatvány kéziratát *Erben* hozta oda, ő íratta alá a felelősség elvállalása végett, *Kecskés* is nem csak anyagi, hanem minden eshetőségre való felelősség miatt íratta alá.

Herzner István, *Hubai György* és *Brott Miksa*, *Fodor Ferencz* tanuk a gyűlés lefolyását mondják el. A bizonyítási eljárás ezzel befejezést nyert s *dr. Gaál* Endre alügyész megkezdette vádbeszédét.

A kir. ügyész legelőbb a vád tárgyát képező felhívásról szól. Majd azokkal a kérdésekkel foglalkozik, melyekre kiterjeszkedni kell. Ezek között a legfontosabb a szerzősség s felelősség kérdése. Majd a felhívás keletkezését ösmereti. A szerzősség s felelősség kérdésével foglalkozik *Dráveczky* és *Erben* felelősségével. *Kecskés* is felelős, mert beigazolván látja, hogy ő nemcsak anyagi, de szellemileg is felelős. Mindhárman felelősök a felhívás létrejöttéért. Kéri az esküdtéket, e tekintetben mondják ki a vádlottakra a vétkést.

A tartalomra tér át. A törvénykönyv alapján kimutatja, hogy miért foglalja magában a felhívás a 173. §-ba ütköző büntetendő cselekményt. Az osztály fogalmát fejtegeti szépen s laikus rendszerrel. Az államérdek megkivánja, hogy a különböző osztályok békességben éljenek. Az a ki ezt a társadalmi békét egyensúlyt megzavarni igyekszik, izgat. A felhívás passzusai ugyan is alkalmasak arra, hogy bizonyos néposztályok ellen a gyűlöletet szítsa. A szociáldemokrata értelmét fogalmát s keletkezését magyarázza s majd kimutatja, hogy terjed ez tovább s ma már véres lázadásokba tör ki. Nem lehet a mai viszonyok között engedni, hogy a népet ilyen esalfa, ámitó szavakkal, a miket a felhívás tartalmaz, félrevezessék, igazasság, példát kell szolgáltatni s mindenáron megakadályozni, hogy e veszedelmes tanok tovább terjedjenek. Kéri a vádlottakat bűnösnek kimondani.

A higgadt, tárgyilagos tartalmas érvekkel bővelkedő beszéd után

Pfeiffer Sándor védő az osztály fogalmát magyarázza s igyekszik bebizonyítani, hogy a felhívásban osztály „nincs” megnevezve. A tudákos ember nagy garral mondja el zagyva beszédét, amelyből kialsul, hogy a nyomtatott betű, zavarokat csinált a fejében. Különben arra lyukadt ki, hogy szeretné, ha a vádlottakat fölmentenék.

Gaál Endre dr. replikájában kijelenti, hogy ő személyeskedni nem szokott, tárgyilagos mindig, de most azzal kell kezdeni. Ő nem akar tanulni illendőséget a védőtől, tudja mi a kötelessége. Ujból magyarázza a btk. 172. §-át. A vétségnek tényálladékát fennforogni látja. További válaszában hévvel bizonyítja, hogy igen is volt oka belevonni a szociálisták must mert az ilyen felhívások teremtik az olyan állapotot, melynek jelenleg az országban uralkodnak.

A védő viszontválasza után elnök folteszi a kérdéseket az esküdtékhez.

1. Foglal-e magában a felhívás osztály elleni gyűlölségre való izgatás vétségét.

2. *Dráveczky Lajos*, *Erben János* és *Kecskés Péter* a szerzője a felhívásnak.

3. Ha igen, vétkesek-e az osztály elleni gyűlölségre való izgatásban.

Elnök ezután délután 3 óráig az ülést felfüggeszti.

Az esküdtzék *Dráveczkyt* és *Erben* 11 szóval, *Kecskést* pedig 10 szóval bűnösnek mondta ki, mire a bíróság az első két vádlottat egy-egy havi, az utóbbi vádlottat pedig tizennégy napi államfogházra és a költségek megtérítésére ítélte.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

— **Istentisztelet.** Az ágost. ev. templomban délelőtt 10 órákor *Hajász Lajos* segéd lelkész tart Istentisztelet, utána presbiteri ülés.

— **Hangverseny a Margit-fürdőben.** A Margit-fürdő dísztermében holnap a katonazenekar hangversenyt tart a következő műsorról: 1. „Romantique” nyitány Kellertől. 2. Művészet, keringő Strausstól. 3. Abránd „Bankbán” operából Erkeltől. 4. Falu kedvenozat polkamazur Krausetől. Szünet. 5. a) Intermezzo „Parasztbecsület” operából. Mascagnitól. b) „Virágsusogás” Blautól. 6. Czigányjáték Xylophofi sólóra Harmantól. 7. Egyreleg „Bányamester” operettből Zellertől. 8. A 39-esek ezred indulója Krausetől. Kezdeté d. u. 4 órákor, vége este 6 órákor.

— **Márczius 15. és a Petőfi dalkör.** Városunk legifjabb dalosegyletének választmánya, tekintve azon dicső nevet, melyet a dalkör czimében visel összekötni óhajta első nyilvános szereplését a márczius 15-ikének méltó megünneplésével. Az ünnepélyes megnyitó estély a Bika dísztermében fog megtartatni. A műsor zene, elnöki megnyitó, hazafias dalok és szavaltból fog állani. Gondoskodik a rendezőség a megjelenő közönség részére minden kényelemről, a mi főként abból fog állani, hogy bankettszerűleg terített asztalok mellett foglalhat helyet mindenki. A kör alapító és rendes tagjainak a belépti jegyek kedvezményes árban adatnak, a vasora ár pedig egy frtban lett megállapítva. A nagy nap délutánján, amidőn a főiskolai ifjuság tartja ünnepélyét, a Petőfi dalkör 3 tagu küldöttség által képviselteti azon magát és a kör nevében koszorut helyez Petőfinek a főiskola lépcsőházában álló azobrára. — A Petőfi Dalkör már is igen szép pártolásnak örvend és eddigelé a következők lesznek alapító tagok: *Bacsó Bálint* bizt. hiv., *Csapó Ferencz* építő

mester, Komlóssy Arthur vár. főjegyző, özv. Komlóssy Imréné Thurzó Róza, dr. Tüdős János ügyvéd, Vadon Zoltán VIII. oszt., dr. Wolafka Nándor vál. püspök-prépost. Pártoló tagok: Bészler Károly városi tanácsnok, Buzás Pál kir. alügyész, Dózsa Sándor kereskedő, Glük Lipót és neje Hamar László r. hivatalnok, Kenézy Gyula dr. orvos, Mogyorókeréki Viktor, Náthafalusi Domokos, Roncsik Lajos v. tanácsnok, Rösler Beláné, Scholster Antal; A rendes és működő tagok névsorát következő alkalommal közöljük. A feltételek igen kedvezők: alapító tagsági díj egyszersmindenkorra 10 frt, rendes tagsági díj egy évre 1 frt, pártoló tag ki bármely adományval járul a kör céljai előmozdításához.

— **Arany János ifjúságáról.** Irodalmunk e nagy és szép alakjának ifju életéből, amelyet Nagy-Szalontán töltött, kedves és jellemző a következő apróság:

Egy tanácsbeli ember ezt kérdezte tőle egyszer:

— Hogy lehet az, hogy nemzeti jegyző ur szájából soha egy adta-teremtett nem hallunk?

Arany kurtán és gondosan válaszolt:

— Nem szokásom.

— Hátha nagyon megharagszik, firtatá a tanácsbeli.

— Akkor hallgatok, — feleli Arany.

— De ha nagyon, de nagyon megharagszik?

— Akkor még jobban hallgatok, mondja Arany s ezzel be is érte a tanácsbeli.

— **Székely fiúk tömeges elhelyezése.**

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara pár év óta nagy számmal helyez el szegénysorsu székely fiukat, kiképzés végett, ipari és kereskedői pályákra. A múlt évben mintegy 45 városban 461 fiut közvetített. Az elhelyezés voltaképeni célja az, hogy az oláhországban gravitáló székely népmozgalom, az ország belsejébe tereltesse. Ezért nevezett kamara lankadatlan tevékenységet fejt ki s az eddig elért sikerek által felbuzdulva, jövőben még nagyobb odaadással igyekszik a hazafias akcióit fejleszteni. — Így ez évben is két ízben szándékozik székely fiukat elhelyezni t. i. tavasszal és ősszel. A tavaszi elhelyezés május hó s az őszi elhelyezés szeptember hó elején történik. — Ipari pályákra 13—16 éves s legalább 4 elemi osztályt, — kereskedői pályákra legalább 2 gimnáziumi, polgári, vagy felső népiskolai osztályt végzett fiúk helyeztetnek el. — A tanoncizidő legfeljebb 4 év s az iparos vagy kereskedő teljes ellátást s ruházatot tartozik adni. Székely tanoncok alkalmazása a helyi illetékes ipartestületknél vagy kereskedő társulatoknál jelentendő be és pedig a tavaszi elhelyezéskor márczius 25-ig az őszi elhelyezéskor pedig augusztus hó 10-éig.

— **Licztáció előtt.** Ördög Veronékra odakint a Homokkertben rossz idő jár. Betisztelkedett hozzájuk a kellemetlen vendég, a nyomoruság. Beteg az ember már egy álló esztendeje és Ördög Veron valóban alig tudja csak, hogy miként és mit adjon enni a kis cselédeknek. Továbbá nem volt elég a nyomoruság betisztelkedése, hanem következett utána a másik: végrehajtó. Fölírkált a házban mindent, hogy licztál, ha fizetség nem lesz. A holnapi napra van kitűzve a licztáció... Volt a házban még egy borju, Ördög Veron behajtotta hát ma, hogy eladja. Adtak is érte tizenhét forintot s így lám még pénz is maradt, mert a végrehajtó mindössze nyolcz forintot óhajt az állam érdekében. Hát így örült is még a nyomoruságában s elment a piaezra, hogy vesz némi hus felét, mert igen nagyon kívánja a beteg ura. Ezt meg is vette.

utána még egy kevés mákot akart volna vásárolni, azonban mikor itt a zsebbe nyul, hát oda a pénz. Lehet, hogy elvesztette, lehet, hogy ellopta valamely piaczi bitang. A szegény asszony rémületében, hogy minden vagyona elpusztult, földhöz vágta magát s ott jajgatott. — Az urát siratta s a kis árvái után kiáltozott. Azután a rendőrségre vezette egy konstábler, ahol pauaszát meghallgatták s fölvtették a minden dolgokat szanáló jegyzőkönyvet. Mig az tartott, lebukott a földre az asszony és ott zokogott, hogy most már ő velük mi lesz? Mignem fölocsudván, utnak indult ki, neki a homokkertenek. — Mivelhogy fizetni már nem volt miből, a végrehajtó holnap tiszteletét fogja tenni Ördög Veronéknál.

— **Száz forint osztalék.** A debreczeni első takarékpénztár igazgatósága tegnap esti ülésében márczius második felére tűzte ki az évi rendes közgyűlést, melyet valószínűleg 20-án tartanak meg. A tekintélyes nyereségből pedig részvényenként száz forint osztalékot fog javasolni, tehát ugyanannyit, mint tavaly. E közgyűlésnek az igazgatóságijelentésén, s a mérleg betérjesztésén kívül tárgya lesz még 3 felügyelő bizottsági tag választása és a tisztviselők nyugdíjszabályzatának módosítása.

— **Adakozás.** A népkönyha vezetése iránt városzerte élénk érdeklődés mutatkozik, mi abból is kitűnik, hogy naponkint kisebb nagyobb adományok folynak be s érdeklődő látogatások is vannak. Legutóbb Puky Gyuláné ömeltósága valamint Roncsik Lajos v. tanácsnok személyesen győződtek meg s teljes megelégedésüket fejezték ki, a felállítás szükségessége s a vezetés és ellátás kifogástalansága felől. E héten a következő adományokat nyugtáz a vezető nőegylet elnöksége: „Haladás“ című jótékony egyület 50 frt, Puky Gyuláné 12 frt, Deutsch Ede, id. Csanak József 10—10 forintot, Mennyei Lászlóné (táblai titkárné), Láber Mihályné, Knol Rudolfné, Vilmos Lajosné, dr. Kola Jánosné, Kaeskovics Ivánné, T. K. és Barcsay Miklósné 5—5 frt. Női ipariskola növendékei gyűjtése 11 frt 83 kr. Fráter Ferenc (tanuló Almosdról) megakarított fillérei 4 frt. Boczkó Sámuelné, Ormós Gábor 3—3 frt. Papp Mária, Dragota Ignáczné és Elek Lajosné 2—2 frt. Dr. Csikos Sándorné, Márk Pálné, Tóth Ferencné, Kovács Laura, Fodor Gáborné (fiume) 1—1 frt. Rosenthal Dániel 1 zsák liszt, N. N. többféle főzelék, ifj. Csanak József 25 k. szilva, Münch Gusztáv 2 k. kávé. Dr. Balkányi Miklósné 2 zsák krumpli, dr. Kemény Mórné 1 zsák krumpli, Novelli Ede 1 zsák krumpli.

x **Teljes üzletfelosztás miatt** rendkívüli alkalom nyílik ékszerek, arany- és ezüst-árak, órák bázulatos olcsó beszerzésére a 30 év óta Budapesten, Kossuth Lajos-utca 17. sz. a fennálló Benedek Gábor és Testvére ékszerész- és órák ezégnél. A legdivatosabb ékszerek, ezüstárak, gyertyatartók, girandolok, tálak, kávé- és teás-készletek, mind 13 próbás ezüsből, továbbá valódi svájcei órák minden elfogadható áron adatnak el. Ezüst evőeszközök grammja 5 és fél kr., teljes 12 személynek való evőeszközök börtokban 150 frt és feljebb.

x **Sulyos csapást képez a gazdára** nézve, ha a vetőmag beszerzésénél csalódik, ezért csak üdvözölhetjük Haldek budapesti nagykereskedőt valamennyi gazdasági szaklapban közzétett ama nyilatkozataért, hogy az általa árusított heremagnak származására vonatkozó szavatosságot nemcsak a magra, hanem az ebből termő növényre is kiterjeszti. Reméljük a gazdák érdekében, hogy a többi nagykereskedő is követni fogja ezen csakis dicsőretreméltó példát.

x **A magyar királyi osztálysorsjáték** ötödik húzásánál az 56562. számú sorsjegy 10.000 koronát nyert, mely sorsjegy Mészáros Miklós főelárúsnál V. Nádor-utca 5. szám Budapesten lett eladva.

Gyászrovat.

† **Egy debreczeni tűzérőhadnagy halála.** A sok finom ér közül, mely a szívhez vezet, megpattan egy vékonyka fonál és egy délezzeg főhadnagy fiatal élete behull a Nirvána ködébe. Az oly váratlanul összetört szép remények fehér szemfedőjét reszkető kézzel, megdöbbenő kétkedéssel borítják a korán kihűlt ifju tűzérőhadnagy tetemére. Akit szerettünk, akinek a sorsa hozzánk van lánczolva, mindig nehéz attól megválni. Még akkor is, ha különben ez a válasz természetes, ha a megsiratott földi részei lassankint szüntetik be az életműködést, mivel, hogy az ember pályájának határa van. Amde, akit most vitt el a halál, egy ragyogó pálya küszöbéről ragadta el, kegyetlen kézzel beesapván egyszerre az ezer reménység kapuját. És nincs kéz, nincs hatalom, a mely fölnyissa többé e hirtelen beesapódó kapu zárát.

A megrendítő csapás *Deutsch Adolf* debreczeni államvasuti főfelügyelőt és családját sujtotta. Idősebb fia Deutes hFrigyes es. és kir. tűzérőhadnagy — mint egy atyjához érkezett távirat jelenti — tegnap Bécsben szívszélhűdésben hirtelen elhunyt. A megboldogult nem rég tette le sikerrel a törzstiszti vizsgát és nyitva állott előtte a haladás a legmagasabb katonai rangokig. A mélyen lesújtott szülők iránt általános a részvét.

Mulatságok.

Az iparos ifjúság önképző egylete holnap, vasárnap este tartja farsangi mulatságát a Bika nagytermében. Közel két hónapja, hogy a vigalmi szász bizottság e mulatság rendezésével foglalkozik, nem kimélve sem időt, sem fáradságot, sem anyagi áldozatot. Az egylet dalkörének tagjai majdnem mindeu este gyakorlatoznak, hogy a megjelenő közönséget jól betanult dalművek előadásával gyönyörködtessék.

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

NYILT-TÉR.

Uj találmány! Urak figyelmébe!
Szabadalmazva az összes államokban.
Kártyajáték-számjelző tábla
Kávésok és kaszinók figyelmébe!

A kártyajáték-számjelző tábla 12 négyzetes cm. nagyságú, emaillezott, csinos kiállítás. Pótolja a kártyát, mely a kártyát rongálja és a kezét piszkítja. Könnyen kezelhető. Tárli és Piquet-játék kedvelők kériék kávéházban, kaszinókban a kártyajáték-számjelző táblát. A kártyajáték-számjelző tábla megőrzi a ruhát is a bopierkitűstől. „Illusztrált” prospektust díjmentesen küldök. Két darab az az egy pár kártyajáték-számjelző tábla ára 3 frt, használati utasítással együtt. — Csomagolás 10 kr. — Megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett eszközölhetnek.

Nagy István

a szab. kártyajáték-számjelző tábla föltalálója [és] elárústója.

Budapest, VII. Csömöri-ut 69. szám

Főraktár Budapesten: **Kertész Tódornál** Kristóftér. — Vidéki elárústásra főraktáros kerestetik.

Crème 1 frt.
 Crème Szappan (3 drb) 1 frt.
 Crème Puder dörzhető bőrrel együtt 1 frt.

A leghasználatosabb szer az arcz és bőr ápolására.
Weiss & Co. gyógyszerész **Glossen és Bécs.**

104. sz.
 1898.

Árverési hirdetmény.

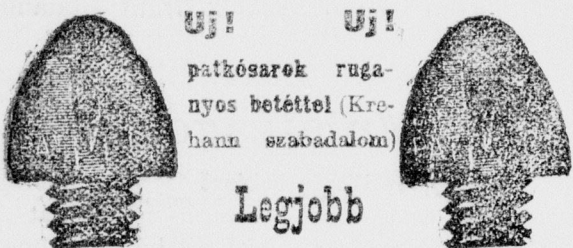
A debreczeni kir. járásbírósnak 1354/98 és 1511/1898. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Falk F. A. és fia debreczeni kereskedő cégnek, Simon Sándor és Kovács Sándor érmihályfalvai lakosok elleni 900 f. és 700 forint váltóbeli kötelezettségek és járulékaik erejéig kézi zálogul szolgáló 7 darab érmihályfalvai takarékpénztári és 19 darab érmihályfalvai kereskedelmi- és iparbank részvény és szelvények, a váltórvény 106. § a értelmében, 1898. évi február hó 25-én, délelőtti 10 órakor, Debreczenben, Miklós-utczán, 1908. számú háznál Sorger József ügyvédi irodájában megtartandó nyilvános bírói árverésen, szükség esetén névértéken alul is, azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Debreczen, 1898. február hó 7-én.

Török Péter

153-1-1

bírói kikaldott.

patkó-sarok

a vilagon.

Kisiklás, bukás a lovaknál sima földön teljesen ki van zárva. — Ismeretéseik ingyen és bérmentve. Azonkívül nagy választék valódi orosz, angol és amerikai gummicipőkben, ugymint az összes gummiáruk műtudomány, egészségtan és házihasználat részére.

Angol-amerikai gummiáru-raktár
Krehann és Wydra Bécs f. ker. Herrngasse 4.
 Első és legrégebbi ló-sport különlegességi üzlet.

**Gazdák és kereskedők
 figyelmébe.**

Értesítjük a tisztelt gazda és kereskedő közönséget, hogy a legkitűnőbb szerkezetű luczerna- és lóhere-magtisztító-gépünkkel

luczerna- és lóhere-magvaknak tisztítását és aranka-mentesítését

jutányos árban elvállaljuk.

Deutsch Albert és fia,

fűszer- és mag-kereskedők.
 Debreczen, Hatvan-utoza 1096.

Meghívás.

**A debreczeni ipar- és kereskedelmi-bank
 XXXI-ik rendes közgyűlését**

1898. márczius 6-án délelőtti 10 órakor tartandja Debreczenben az intézet saját helyiségében, melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghívotnak, oly figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 28-ik cikkének rendelete szerint részvényeiket a közgyűlés előtt 5 nappal az intézeti pénztárnál le kell tenniök.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés az 1897. évről.
 2. Az 1897. évi számadások és mérleg s ezzel kapcsolatban a felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése után a mérleg megállapítása és a nyereség feletti intézkedés, végre az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása feletti határozat.
 3. Az alapszabályok 34-ik cikke értelmében a sorrendben kilépő két igazgatósági tag helyének három évre való betöltése.
 4. A felügyelő-bizottság mindhárom tagjának három évre megválasztása.
 5. Az alapszabályok megváltoztatása.
- Az évi jelentés és mérleg a közgyűlést megelőző 8 nap alatt a bank helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.
 Kelt Debreczen, 1898. február 14-én tartott ülésünkből.

Az igazgatóság.

A VI-ik osztály tervezet.

Huzás:

**márczius hó 9-től
 április hó 6-ig.**

Legnagyobb nyeremény a leg-szerencsésebb esetben

**1,000.000
 korona.**

1 jutalom	600.000	600.000
1 nyeremény	400.000	400.000
1	200.000	200.000
1	100.000	100.000
1	60.000	60.000
1	40.000	40.000
2	30.000	60.000
3	20.000	60.000
20	10.000	200.000
50	5.000	250.000
400	2.000	800.000
720	1.000	720.000
1000	500	500.000
27.800	200	5.550.000
75.000	nyeremény 66 jutalom	kor. 9.500.000

Közeledik a döntés
 Párisban de Budapesten is,
 megtudjuk nemsokára, hogy a
 magy. kir. szab.

osztálysorsjáték

márczius hó 9-től április hó 6-ig
 naponként folytatandó főhúzáson
 ki nyeri meg az

1,000.000 koronát,

valamint a szép számú főnyereményeket **600.000, 400.000, 200.000, 100.000** stb. korona értékben.

A véletlennek köszönhetem, hogy legutóbb még egy kis tétel eredeti sorsjegy birtokába jutottam, melyekből míg a készlet tart

1/1	1/2	1/4	1/8
80	40	20	10

vételi áron ajánlok.

FEKETE KÁROLY

ezelőtt Wildberg József

a magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főelárusítója
 Budapest, VI. Andrassy-ut 10. sz.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a párisi **Dr. BOITON**

Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is. főleg a tehat **santa!** olaj vagy oopaiva balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszer-tára Budapest, V., Nagykörönd-u. 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszer-tárban.

Postai megrendések czimá:

Zoltán gyógyszer-tár Budapest.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15-20 cm.
Talaj minősége: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Ansatzzeit: ... und ... September.
Pflanzweite: 15-20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten Andrásy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen **friss és valódi** magvakért, a mely csomagok **ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel** jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

1898. november hó 1-től

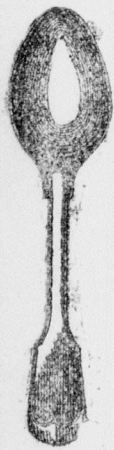
Piacz-utcza 1829. számú házuknál a főpostával szemben

egy bolthelyiség kiadó.

Debreczeni Ipar- és kereskedelmi-bank.

Nem nagy krach!

hanem solid alapon azon helyzetben vagyok következő 56 darabból álló Britania-ékszer-Garnitúrát elkészült ellen olcsó árárt, csak **6.60** forint mindenkinél eladhatni.

- 6 db. legfinomabb Britania ezüst kő valódi angol pengével
- 6 db. amerikai Britania ezüst villát egy dróbból,
- 6 db. " " " " evőkanalat,
- 12 db. " " " " kávékanalat,
- 1 db. " " " " levesmerőt,
- 1 db. " " " " tejmerőt,
- 2 db. " " " " tojás serleget,
- 6 db. angol kiszolgáló és alsótálcát,
- 2 db. igen határos gyertyatartót,
- 1 db. son szűrőt,
- 1 db. legfinomabb Britania ezüstkörpöt
- 3 db. gyümölcs-kést porcellán nyéllel,
- 3 db. " " " " villát
- 6 db. Victoria alsótálcát.

56 db. összesen csak **6.60** forint.

Abban a helyzetben vagyok, hogy mind az **56** darabot **6.60** forintért eladhatom. A Britania ezüst fehér fém, mely az ezüst színt 25 évig megtartja, melyért jótállunk annak bizonyítékul, hogy ezen hirdetés teljes igazságon alapszik, adjuk a következő

Nyilvános nyilatkozatot:

Ha a beküldött Britania-ékszer-Garnitúra nem felel meg a befizetett összeg halszámlájának visszafizetését. Aki csak valahogy használni véheti, az rendelje meg ezen gyönyörű garnitúrát, mely mint

házassági- és ünnepi ajándék

kiválóan alkalmas, és úgy szolgál, vendégek háztartásának.

Egyedül kapható

Rix kivitteli áruházában

a tanítóház-egyesület szállítja stb. bejegyzett cég 30 év óta.

Bécs, 11/2, Praterstrasse 16.

Széküldés vidékre utánvét mellett, vagy az összeg előleges beküldése utánében.

Ehez készítő per 10 kr.

Valódi csak védjeggyel.

Számos díszes levelek rendelkezésre állanak.

Óvás! A másfélszáz darabos 44 darab ezüstözött náruk csak 5 forintba kerül, de nem ajánljuk.

Százezrei a családoknak iszzák előszeretettel naponta a

Éljen! éljen!

Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé.

Mentes a babbakénak egészségre ártalmas alkotórészeitől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során át felnőttek és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkiválóbb pótléka a babbakénak, valamint ajánlásra legméltóbb vegyülete is annak. Tekintettel az egészségre és takarékosagra, a valódi Kathreiner-nek többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Óvás az értéktelen utánzatoktól.